

L'aposta federalista del PSIB

Dençà el darrer congrés del PSIB-PSOE (Palma, setembre del 2000) la renovació profunda ha estat l'objectiu de la nova direcció, encapçalada pel secretari general, i president del Govern balear, Francesc Antich, i pel número dos, el secretari d'organització Damià Cànoves.

Un dels punts clau de la renovació era trobar un marc ideològic en què inserir l'aposta innovadora del federalisme. No solament quant a estructuració desitjable de la Unió Europea, ni tampoc com a resposta a la necessària posada al dia de les relacions autonomies-estat central, sinó també, i especialment, com a resposta a l'articulació harmònica de la nova realitat balear, amb uns consells insulars que adquireixen en la pràctica –amb l'aprovació de la Llei de Consells Insulars– categoria d'ens locals i alhora autònoms.

Per buscar reflexió, anàlisi i solucions, la direcció del PSIB encarregà a Joan March (exsecretari general del partit, entre 1991 i 1995, i actual membre del consell polític) de començar la tasca, a la qual cosa s'afanyà immediatament. Després de molt de temps de preparació, contactes, discussions, reflexió i debat, el resultat es va posar en comú en les jornades "Els horitzons federals" (Palma, 24 i 25 de maig), les conclusions de les quals seran els tres eixos de construcció de la ideologia federalista del PSIB.

Europa. Òbviament, el PSIB no és un agent directe en la construcció europea, però les seves reflexions sobre el particular, segons explicà a aquest setmanari Valentí Valenciano, un dels participants, serviran com a base de l'aportació balear al futur congrés federal (en

probable sintonia amb el PSC i amb altres sectors federalistes del PSOE) per incorporar un segell clarament i intencionalment federalista a tots els nivells polítics, començant per la Unió Europea.

Aquesta Unió Europea federal, d'acord amb les conclusions de les jornades, és una resposta necessària i natural a dos fets inqüestionables. Primer, l'espai econòmic comú, la zona euro. Segon, l'existència d'uns elements culturals comuns, expressats en diferents llengües però que comparteixen els mateixos valors. Els socialistes balears, però, reconeixen que "manca dissenyar el nou espai polític, que englobi i cohesioni més aquests elements". Com? Enmig del debat de la nova estructuració institucional europea, els socialistes illencs consideren que no pot existir una constitució –com la que configura el discurs europeista actual– sense una base federal. "Constitució implica molt més que federació, ja que hi pot haver una federació d'estats sense cap constitució; impossible al contrari." Els socialistes consideren, doncs, que la UE neix amb una base ideològica federalista, el procés és obert i es troba davant d'una cruïlla en la qual actuen els favorables i els contraris al federalisme (entre aquests últims se cita Aznar), però a pesar de tots els entrebancs que troba el procés per completar la unió econòmica i monetària, els estats hauran de fer una passa el 2004 en favor de la unió política; "el que no sabem, però, és la longitud de la passa", reconeixen.

Estat espanyol. L'anàlisi que fan els socialistes parteix de la premissa que el sistema autòndmic espanyol "difícilment podrà assentar-se i funcionar acceptablement si no és sobre les bases de la lleialtat i, per tant, de la confiança"

El Partit dels
Socialistes de les
Illes Balears (PSIB)
afina l'opció federalista
que serà la base de la
nova aposta ideològica
i, també, essència
del programa electoral
quant a estructuració
política i institucional
balear i de relació
amb l'estat.

l progrés

El responsable de llibertats públiques i desenvolupament autonòmic del PSOE, Juan Fernando López Agullar, i el secretari d'organització del PSIB, Damià Cànoves, després de les jornades "Els horitzons federals". Els socialistes balears fan una clara aposta pel model federal.

entre els protagonistes –govern central i autonòmics–, i això fa imprescindible “defugir els conflictes irresolubles que es plentegen periòdicament sobre el sobiranisme i dirigir-se clarament i nítidament cap al major aprofundiment i perfeccionament de l'estat de les autonomies”. Aquest objectiu, per als socialistes, és tan important com ara desitjar “que emergeixi la realitat federal no declarada”. I això exigeix, de manera imprescindible, reformar en profunditat el Senat, com a fòrum en el qual puguin cooperar i coordinar-se els protagonistes. Una col·laboració i coordinació que haurà d'acceptar la realitat “de la asimetria” entre autonomies “federals”.

Illes Balears. A un federalisme europeu en contracció i al federalisme espanyol al qual es desitja tendir correspon, en paral·lel, un “intrafederalisme” balear, que doti de molt més poder els consells insulars.

Un “federalisme” que des del Govern balear en aquests moments ja s'està treballant.

Aquest objectiu en marxa persegueix “l'articulació institucional de les Illes Balears a partir del reconeixement estatutari del paper dels consells insulars”, que tindrien “capacitat política, finançament suficient i instruments executius adients per fer efectiu el principi de descentralització institucional”.

Les passes fetes en la “construcció de la nostra realitat institucional”, com la Llei de Consells i la llei per finançar-los, així com les transferències en matèries com ordenació del territori, serveis socials o carreteres, es valoren positivament, però s'han de completar “amb el reconeixement del paper dels ajuntaments com a administracions més properes als ciutadans i, sobretot, en la dotació a les corporacions locals de capacitat financera per exercir les seves competències i d'elements de suport i

coordinació des dels altres nivells institucionals”.

L'objectiu declarat dels socialistes és que tot l'entramat institucional balear “comparteixi objectius comuns sota la premissa d'arribar a l'aplicació efectiva del principi d'igualtat”. Una igualtat que no és homogènica: s'ha de partir “de la diversitat i de l'anàlisi de les realitats singulars” per “aconseguir la igualtat efectiva de l'exercici de drets i de recepció de serveis públics”.

Sovint s'han criticat els intents de dotar de més poder els consells insulars perquè això debilitaria el Govern autonòmic. Els socialistes no hi estan gens d'acord, ans al contrari, asseguren que “l'enfortiment d'una institució basada en la col·laboració i cooperació amb la resta genera una solidesa del sistema que repercuteix en benefici de tots, ciutadans i institucions”.

Miquel Payeras